

BLÅ JUL

Med Royal Copenhagens juleplatter

2. nov. 2025 – 4. jan. 2026 i Riddersalen. Iscenesat af Julian Toldam Juhlin.

I anledning af 250-års jubilæet for Den Kongelige Porcelainsfabrik præsenterer Frederiksborg en spektakulær og sanselig installation, hvor Royal Copenhagens juleplatter – fra 1908 og frem til i dag – iscenesættes i Riddersalen. Bag installationen står den prisvindende scenograf Julian Toldam Juhlin, der er kendt for sine storslåede opsætninger på bl.a. Det Kongelige Teater.

I julen 2025 iscenesættes et af Royal Copenhagens ældste samleobjekter, juleplatten, i en kunstnerisk installation i Riddersalen på Frederiksborg. Kulturarv møder kulturarv, når scenografen Julian Toldam Juhlin skaber et abstrakt og sanseligt univers med 118 juleplatter under Riddersalens rigt ornamenterede loft. Nogle juleplatter er yderst sjældne og vises i særskilte monter. Andre – og langt de fleste – er velkendte motiver fra vægge og juleborde og indgår i den spektakulære opdekning. Velkommen til BLÅ JUL, hvor alle Royal Copenhagens juleplatter siden den første lancering i 1908 er samlet.

Blå nationalromantik

Både juleplatten og museet på Frederiksborg er født ud af en nationalromantisk tid – Frederiksborg endda som en mindeborg for Danmarks historie. Royal Copenhagens 118 juleplattemotiver er fyldt med netop nationalromantiske motiver. I BLÅ JUL får vi mulighed for at se denne del af Danmarks nationalhistoriske fortælling med nye øjne i historiske omgivelser.

Frederiksborg har været motiv på juleplatten hele tre gange: i 1953, 2022 og 2025. Dette års juleplatte fra Royal Copenhagen markerer naturligvis fabrikens 250-års jubilæum og viser en buste af Enkedronning Juliane Marie, der var en af grundlæggerne af Den Kongelige Porcelainsfabrik i 1775. Ved siden af hende i vindueskarmen står den allerførste årlige platte fra 1908, og gennem vinduet kan man se kirketårnet på Frederiksborg Slot, hvor Juliane Marie blev gift med Frederik 5. i 1752.

Motivet er skabt af kunstneren Allan Therkelsen, der har skabt juleplattemotiver og figurer for Royal Copenhagen gennem flere årtier.

På 2. sal i Prinsessefløjen på Frederiksborg står busten af Juliane Marie, og her kan man selv se ud ad vinduet mod kirketårnet, så man nærmest selv kan genskabe juleplattens motiv.

Ud over den store juleplattesamling kan besøgende også se skitser og forarbejder til årets juleplatte. Museet og slottet er en særlig oplevelse i julen, hvor lysekroner lyser slottet op og skaber en helt særlig stemning i vintermørket. Prøv også Frederiksborgs audioguide til museets permanente porcelænsamling. Audioguiden er udviklet af Frederiksborgs redaktør Tore Leifer i anledning af 250-året for fabrikens grundlæggelse.

Hos Royal Copenhagen glæder Kreativ Direktør Jasper Toron Nielsen, sig over samarbejdet:

"Vi er enormt begejstrede for samarbejdet med Frederiksborg, og for at museet har valgt at bringe juleplatten i fokus i året, hvor vi fejrer Royal Copenhagens store 250-års jubilæum. Juleplatten er et ikonisk samleobjekt og et vindue til vores historie, der gennem mere end et århundrede har forbundet dansk design, håndværk og stolte traditioner. I den innovative iscenesættelse i Frederiksborg Slots storslåede riddersal får vi lov til at opleve denne arv i et nyt lys – et møde mellem kunst, kulturhistorie og den særlige stemning, der kun hører julen til."

Installationen åbner 2. november 2025 og kan opleves til og med 4. januar 2026. For workshops, podcasts og andre arrangementer se dnm.dk.

Om Frederiksborg

På Frederiksborg står du ansigt til ansigt med mennesker, skelsættende begivenheder og perioder, der har gjort Danmark til Danmark. Frederiksborg er Danmarks nationale portrætgalleri og et nationalhistorisk museum, hvor vi kan spejle os i fortiden og bruge den til at undersøge og tale om identitet: Hvem vi er, hvor vi kommer fra, og hvor vi er på vej hen. Portræt- og historiemaleri-samlingen suppleres af interiører med kongeligt porcelæn, kunstgenstande og møbler, der sammen med Frederiksborgs arkitektur vidner om dansk kultur-, design- og arkitekturhistorie.

Om Royal Copenhagen

Royal Copenhagen blev grundlagt i 1775 og er en af verdens ældste virksomheder. I 250 år er Royal Copenhagen porcelæn blevet fremstillet med ikke kun den dybeste respekt for traditionen, men også de højeste standarder for håndværk. I dag er Royal Copenhagen kendt over hele verden for sit ikoniske håndmalede porcelæn og fornyende fortolkning af virksomhedens rige designarv.

Fra 1908 har Royal Copenhagen fremstillet juleplatter, der hvert år har fået et nyt motiv forankret i velkendte historiske steder og symboler. Platterne har gennem generationer været populære samleobjekter i Danmark og udlandet og bruges både til servering og dekoration i hjemmet.

Supplerende materiale om tilblivelsen af Royal Copenhagens juleplatter

Lige siden den første Royal Copenhagen Juleplatte blev frigivet i 1908, har den været elsket blandt samlere verden over. Hver platte er en fortælling om dansk historie og kultur.

Ved Steen Nottelmann, Royal Copenhagens historiker og Heritage Manager gennem mere end 45 år. Ved gengivelse af materiale om forhistorien til juleplatterne citeres Steen Nottelmann.

Forhistorien

Ideen til juleplatten, som vi kender den i dag, kan spores tilbage til 1888 ved Den Nordiske Industri-, Landbrugs- og Kunstudstilling i København. En spektakulær begivenhed, der hovedsageligt fandt sted i og omkring Tivoli og som bragte 1,3 millioner gæster til et land med en befolkning på bare 2 millioner. Den Kongelige Porcelainsfabrik havde, som en del af sin stand på udstillingen, skabt en serie af platter, der dekorerede podiets kanter. De hvide platter var dekoreret i blå med fabrikkens logo: kronen og de tre bølger.

Blandt gæsterne til udstillingen var medlemmer af kongefamilien, og efter at have set platterne ønskede Kronprinsesse Louise at købe en til minde om den store begivenhed. Hendes platte blev markeret med et lille skilt, hvilket fik andre besøgende til ligeledes at ville anskaffe sig en platte. Porcelænsfabrikken måtte derfor producere flere platter for at møde den store efterspørgsel og således opdagede man, at man ved et tilfælde havde skabt den perfekte samleartikel, som kunne bruges til at markere særlige begivenheder. I de kommende år skabte Den Kongelige Porcelainsfabrik en række platter, som markerede særlige milepæle i Kongehuset.

Omkring denne tid eksperimenterede kunstner ved Den Kongelige Porcelainsfabrik, Frans August Hallin, med at skære et relief i plattens støbeform, så det blev muligt at fremstille adskillige platter uden besvær. Platterne kunne således males med sprayteknik og dybdevariationerne i overfladen kunne bruges til at skabe vekslende kontraster i den blå farve. Men i 1895 forlod Hallin Den Kongelige Porcelainsfabrik og tog sin ide med sig til Bing & Grøndahl. Her var det ejer, Harald Bing, der fik ideen til at bruge reliefteknikken til skabe en samleplatte for en begivenhed, som kunne gentages år efter år. Og således blev Bing & Grøndahl de første til at lave en årlig Juleplatte, nøjagtig som vi kender dem i dag. 13 år senere i 1908 fulgte Royal Copenhagen trop og frigav deres egen platte skabt med Hallins reliefteknik. Selvom de to porcelænsfabrikker blev lagt sammen i 1987, eksisterer de to serier stadig side om side til gavn og begejstring for samlere verden over.

Håndværket bag

Først skal motivet til juleplatten tegnes af en kunstner. Lige siden 1908 har forskellige kunstnere lavet motiverne til juleplatterne, og de seneste ti år er det kunstneren Allan

Therkelsens streger, der med modellørernes og porcelænsmalernes mellemkomst, er blevet til de blå-hvide juleplatter.

I dag bliver kunstnerens endelige tegning herefter overført til en CNC-fræser og præget i en gipsform i fræseren, og denne form og årets juleplatemotiv skal efterfølgende håndskæres. Derefter bliver motivet tilpasset af Royal Copenhagens modellører, der håndskærer alle detaljer og niveauer i formen, så tegningen oversættes til plattens formsprog. Håndskæringen er en vital og meget tidskrævende del af fremstillingsprocessen og kræver tålmodighed og en sikker fornemmelse for perspektiv fra modelløren. Det er et håndværk, der er blevet overleveret mellem modellører på porcelænsfabrikken, lige siden man lavede de første juleplatter.

Gipsforme med motivet til juleplatten bliver støbt og spejlvendt ad flere omgange, så de kan skære skiftevis lys og skygge ind i motivet. Til sidst bliver en gummiform støbt og sendt til Royal Copenhagens egen fabrik i Thailand. Her bliver platten støbt og forglødtbrændt ved 900 grader. Derefter starter processen med at sprøjte farven på hver enkelt forglødtbrændt plattes porøse overflade med en airbrush-teknik og blød pensel af fabrikkens malere, og derefter glaseret og færdigbrændt i ovn på cirka 1400 grader.

Platterne fremstilles med en ganske anden teknik end den øvrige underglasurbemaling, som Royal Copenhagen er kendt for verden over fra bl.a. det musselmalede mønster og moderne mønstre som Blå Mega og Blå Elements. Motivet på juleplatterne fremtræder i relief. Et jævnt lag blå farve sprøjtes hen over platten, hvorefter overskudsfarve fjernes med en blød pensel. En del af farven vil da forblive i relieffets fordybninger, mens det fjernes fra forhøjede partier. Herefter sprøjtes igen farve over platten, og med et stykke vaskeskind fjernes farve fra de steder, der skal fremstå lysere på den færdige platte. For tredje gang sprøjtes farve på platten, og igen fjernes overskudsfarve, som ovenfor beskrevet. På den måde bliver hver juleplatte dekoreret i hånden og får malerens unikke aftryk.

Når platten siden glaseres og brændes, vil de tykkere eller tyndere lag blå farve resultere i henholdsvis mørkere og lysere blå farvetoner, som kendes fra de færdige platter.

